

HET NAARDERMEER.

Geen blijder maar
In tachtig jaar.

De Vereeniging tot Behoud van Natuur-monumenten heeft dezer dagen het Naardermeer aangekocht. Meer dan zeventien hectaren bosch, wei, moeras, rietland en water zijn nu gereserveerd voor de vrije ontwikkeling van onze planten en dierenwereld en gewijd aan de natuurstudie.

Onze lezers herinneren zich de heele geschiedenis: hoe Amsterdam een vuilnisbelt van 't meer wou maken, hoe couranten en tijdschriften artikels publiceerden tegen zulk een vandalisme, van hoe weinig invloed die artikels waren op de ten slotte voor ons zoo gunstige beslissing en hoe eindelijk op initiatief van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging werd opgericht de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland.

Velen hadden heel wat af te dingen op den weinig eleganten en min of meer onduidelijken naam van deze nieuwe vereeniging, maar dat zal wel wennen en mocht zich een betere naam voordoen, dan zullen we dien blijmoedig adopteeren. Intusschen moet dit niet te lang duren, want de Vereeniging verheugt zich in een zoo krachtigen groei dat 't kind weldra te groot zal zijn, om zich gewillig te laten verdoopen.

Dezer dagen ontving ik het twintigste jaarverslag van een Engelsche vereeniging, die in Engeland hetzelfde doel nastreeft: „The Selborne Society.” Die vereeniging heeft een pracht van een naam; bij 't woord Selborne denkt een Engelsch natuurvriend aan duizend charmante dingen, maar toch is onze Nederlandsche vereeniging al aardig op weg om de gelijke te worden van haar Engelsche voorganger.

In Duitschland en in de Vereenigde Staten wordt van staatswege veel gedaan voor natuurbescherming, ook in Zwitserland wordt er aan gewerkt vooral onder leiding van den geestdriftigen Corrévon.

En Nederland komt nu aardig op den voorgrond, want die aankoop van het Naardermeer is geen kleinigheid. Een vriendelijke dame noemde dan ook onze Vereeniging al in één adem met Hercules, die slangen smoorde in zijn wieg, Minerva, die al direct van top tot teen gewapend was, en den Cid van Spanje, welbekend van de Fransche les. Nu, wij willen hopen, dat deze eerste daad dan ook door vele andere Herculeische arbeiden gevolgd moge worden.

Het Meer is gekocht met geleend geld voor f 150.000. Als voorzichtige financiers hebben we f 160.000 geleend en wel tegen een rente van 3 % 'sjaars in obligaties van f 1000 en f 500.

Gewone mannen van zaken noemden dat „een philanthropische onderneming” en voorspelden er weinig goeds van, maar de philantropen en natuurvrienden hebben zich niet onbetuigd gelaten. Een enkele waaghals stak er twintigduizend gulden op eens in, een paar andere namen tien of vijfduizend en de duizendjes en vijfhonderdjes kwamen „los” van alle kanten, soms van heel onverwachte zijde, een andermaal pas na eenigen vriendelijken aandrang en 't spreekt vanzelf, dat ook teleurstellingen niet uitbleven, maar dat gebeurt meer, als je over een andermans beurs wilt beschikken.

En hoe nu verder? Door de lage rente, die we te betalen hebben is het ons mogelijk, de jaarlijksche onkosten te bestrijden uit de opbrengsten van het Meer zelve: pacht van boerderijen, rietgewas, jacht en visscherij. In de wijze van exploitatie van 't terrein komt dus weinig verandering, alleen wordt er voor gezorgd, dat het bedrijf zoo weinig mogelijk inconvenient oplevert voor de bewoners van 't Meer. In den broedtijd, van April tot Augustus, zal er zoo weinig mogelijk gewerkt worden en ook de jacht en visscherij zal onder eenige beperking moeten geschieden. Tegelijk moet er natuurlijk voor gezorgd worden dat de *grootst mogelijke* hoeveelheid menschen het meer kunnen bezoeken en dat de opbrengsten niet beneden een zeker cijfer dalen.

Iedereen ziet, dat deze drie desiderata: de planten- en dierenbescherming, de natuurstudie en de rendabiliteit elkander nog al eens in den weg zullen zitten. Er zal dan ook een aparte commissie moeten worden benoemd, om dit alles zoo goed mogelijk in orde te krijgen. Zij zal wel met een programma of een reglement voor den dag komen en hoe meer de lezers van *De Levende Natuur* dat critiseeren, hoe liever. Wie over deze zaken eens een gelukkigen inval heeft, moet maar liefst dadelijk schrijven aan den Voorzitter der Vereeniging, Dr. J. Th. Oudemans, Paulus Potterstraat 12, Amsterdam.

Het zou prachtig wezen wezen, wanneer een groot stuk bosch, moeras en water geheel aan zich zelf kon worden overgelaten. Aan de andere zijde verdient het ook overweging, om in een ander deel van het meer planten en dieren in te voeren, die er nog ontbreken en wier standplaatsen elders in Nederland worden bedreigd. Sommigen zullen bezwaren gevoelen tegen de jacht en anderen weer zullen meenen, dat hier nu een prachtige gelegenheid wordt geboden om op bepaalde tijden van 't jaar groote hoeveelheden materiaal te verzamelen, om de een of andere wetenschappelijke kwestie nader te brengen tot hare oplossing. Gelukkige commissie, wij wenschen u wijsheid, geduld en een harde huid!

Intusschen moet *men* niet meenen, dat nu

alles al in orde is. Integendeel, wij beginnen pas en als wij de goede plannen, die wij voor het geheele land hebben, zullen uitvoeren, dan is het noodig, dat de belangstelling in ons werk zich nog veel krachtiger uit, dan tot nu toe het geval was. Wij hebben volstrekt geen reden tot klagen; de vereeniging bestaat slechts weinig langer dan een jaar en toch telt ze reeds \pm 500 leden en donateurs, die een jaarlijksche contributie bijdragen van meer dan f 2000. Wij hopen van harte dat de lezers van De Levende Natuur zullen helpen, om in deze getallen weer een aanzienlijke stijging te brengen. De minimum-contributie bedraagt f 1 's jaars voor leden; f 50 's jaars voor donateurs.

Nog iets. Zeer dankbaar zullen wij zijn voor opgave van terreinen, die liggen binnen den werkingssfeer van onze vereeniging. Kent ge een plekje grond, dat om zijn plantengroei of dierenbevolking bewaard verdient te blijven, geef dan daarvan kennis aan onzen voorzitter met zoo veel mogelijk bijzonderheden omtrent uitgestrektheid, eigenaars en handelswaarde. Het spreekt vanzelf, dat eventueele plannen zoo lang mogelijk geheim moeten blijven, opdat wij geen last krijgen van winzucht en speculatiegeest.

JAC. P. THUISSE.

EEN KWIKSTAARTJES-HISTORIE.

Het was verleden jaar in Juni, den 15^{den} meen ik, maar het kan heel goed wat later of wat vroeger in den tijd geweest zijn en ik maakte een klein fietstoertje naar Bennekom, dat aardige Neder-Veluwsche dorpje, halfweg tusschen Ede en Wageningen gelegen.

Juist kwam er een troepje kinderen aan en één ervan, een kleine jongen, was blootshoofds en droeg zijn pet toegeknepen in de hand.

Als ik een jongen op die manier zie loopen, weet ik al, hoe laat het is. 's Zomers of in het voorjaar blijkt zoo'n pet in negen van de tien gevallen een „musschennestje” te bevatten, 't zij met eieren of wel met jongen; in 't najaar zitten er doorgaans kastanjes in, maar daar interesseer ik me minder voor. In Mei of Juni echter pleeg ik altijd een onderzoek in loco in te stellen en zoo heb ik in diverse petten al aangetroffen: een fitisnestje met eieren, een nestje met jonge leeuwerikken, jonge spreeuwen, nestjes met eieren van het Blauw dannetje ¹⁾, enz. Ook nu moest ik weten wat er in de pet verborgen was: „Jongen, wat heb je daar in je pet?”

De jongen op een draf er van door. Hij had dus eieren of jonge vogels! Zonder veel moeite haalde ik hem in en werkelijk, in zijn pet zat een jong kwikstaartje. Toen stak ik mijn gewone boetpredicatie af: „Dat het toch zoo jammer was, om altijd maar vogels en eieren uit te halen, dat die insectenetende vogeltjes toch niet aan 't leven waren te houden en de eitjes over drie dagen stuk, dat wittebrood met melk geen kost was voor jonge kwikstaartjes. Dat

¹⁾ Zoo wordt in deze streken algemeen de Basterd-nachtegaal of Heggemusch genoemd, een benaming die door Albarda in zijn „Aves Neerlandicae” niet wordt vermeld.

het vogeltje daardoor zeker morgen zou sterven en overmorgen stinken, en dat dan niemand er iets meer aan had, terwijl het anders had kunnen opgroeien tot een slank en lief diertje, heelijk mooi om te zien en bovendien nuttig door de vernietiging van de insecten.”

Of zoo'n preek veel helpen zal, betwijfel ik, maar het eind was ditmaal, dat de jongen een dubbeltje kreeg en ik het kwikje meenam. Onderweg naar huis dacht ik er over, wat ik zelf er mee moest beginnen. Zeker, met versche miereneieren was het wel op te kweken, maar als ik het eens in het nest lei van de Grauwe vliegenvangers?

Tegen ons huis namelijk nestelde weer een paartje vliegenvangers en met meer succes dezen keer dan het vorige jaar, toen er tengevolge der Gaaienvisitatie niets van het legsel terecht kwam. ¹⁾

Nu hadden ze bereids 4 jongen in hun nestje, die wel is waar jonger waren dan mijn kwikje, maar ik kon altijd de proef nemen en eens zien hoe de ontvangst van het grijsblauwe broertje zou zijn. Ging het niet goed, dan kon ik altijd nog zelf de opvoeding ter hand nemen.

De witte kwikstaart werd dus bij de vliegenvangertjes gedeponereerd; de oude vogels gingen vreeselijk te keer, omvlogen mijn hoofd en maakten allerlei angstige bewegingen. Natuurlijk! Ze dachten niet anders of het was mij om hun jongen te doen.

Toen ik echter van het nestje verdwenen en de rust weergekeerd was, bezochten de oude vogels onmiddellijk het nest en zie, of er niets gebeurd was, gingen zij voort hun eigen jongen en den pas gearriveerden nieuwelings te voeren.

Vijf dagen na dien vloog het kwikje uit en twee dagen dáárna de rest. Eens nog zag ik de heele familie op het prikkeldraad zitten, achter in den tuin, daarna merkte ik er niets meer van. — Tot ik den 26en April van dit jaar op eens een prachtig mooie kwikstaart in den tuin zag loopen, die met coquette dribbelpasjes en onder gracieus staartgewip, al loopend, de vliegjes van 't voetpad hapte. Tot op heden, den 8en Mei, heb ik hem, nu eens wat korter, dan weer wat langer, iederen dag waargenomen, en als ik u nu verzeker, dat ik op vorige jaren nog *nooit* een kwikstaart in mijn tuin had gezien, ook al omdat kwikstaarten doorgaans in de buurt van slooten, beken of vijvertjes zijn te vinden en er hier vele honderden meters in 't rond geen water valt te bespeuren, dan mag men mij naïef vinden of niet, maar dan blijf ik mijn kwikstaart vast en zeker voor hetzelfde vogeltje houden, dat ik het vorig jaar van een anders wissen dood heb gered.

Iets verwonderlijks is hier overigens niet in te zien; het is toch algemeen bekend, dat vogels steeds terugkeeren naar de plaats waar hun nest heeft gelegen en dat een vogel zich het nest, vanwaar hij is uitgevlogen beter zal herinneren dan dat waar hij werd geboren, lijkt mij alleszins waarschijnlijk.

J. L. F. DE MEIJERE.

Stinkzwammen.

Ze zijn er weer!

Wie? De stinkzwammen!

In geen 2 jaren had ik ze gezien. Nu zijn ze er weer in menigte in het Sterrebosch, op Singraven, in de Lutte. Menschen, die er aan den arbeid waren liet ik er een zien en ruiken en wat zei er een: „O, ik heb dat ok wel rokken, ik meen dat er 'n daode vroot (mol) lag.”

Derekamp.

BERNINK.

¹⁾ Zie de Novemberaflevering van den 10en jaargang van „De Levende Natuur.”